

המוקד לפליטים ולמהגרים דוח 2021

המוקד במספרים

1994

סך הלקוחות בשנת 2021

מתוכם 1,132 בקבלת קהל פרונטלית או טלפונית, ו-862 באמצעות הווטסאפ.

79%

אחוזי הצלחה

33% - בקשת הלקוח נענתה; 22% - בקשת מקלט הוגשה וממתינה להחלטה; 14% - הלקוח הופנה לארגון מתמחה אחר; 10% קבלת יעוץ.

268

לקוחות נשים

24% מהפונות לקבלת קהל של הקו החם ו-51% מהלקוחות של המחלקה המשפטית היו נשים

112

מבקשי מקלט הוכנו לראיונות מקלט

הוגשו 73 בקשות מקלט חדשות ו-42 בקשות לפתיחה מחדש של תיקי מקלט

המוקד לפליטים ולמהגרים - דוח לשנת 2021

מזה למעלה מ-20 שנה המוקד לפליטים ומהגרים נאבק ומגן על זכויותיהם של פליטים, מהגרי עבודה וניצולי סחר בבני אדם בישראל.

בשנת 2021, לאחר יותר משנתיים, מספר ניסיונות ומגיפה עולמית, הוקמה סופסוף ממשלה. היציבות הפוליטית היחסית הזו פתחה הזדמנויות חדשות לשינוי, במיוחד בנושאים שנדחקו הצידה עקב מגפת הקורונה. לכן, בשנת 2021 הגענו לפריצות דרך משמעותיות במספר נושאים חשובים:

הגנה על ניצולי סחר בבני אדם

- הליכים משפטיים ועבודת הסברה שנעשו על ידי המוקד הובילו את הממשלה לפרסם **נוהל מפורט הקובע את הקריטריונים שלאורם יכירו באופן רשמי בפונים כקורבנות לסחר בבני אדם**. הנוהל קובע עוד כללים להגנה על פרטיותם, בטיחותם וכבודם של הקורבנות לאורך כל התהליך. **מאז פרסום טיוטת הנוהל, הוכרו רשמית 100% מקורבנות הסחר שאותם הגיש המוקד!**

הגנה למבקשי מקלט אתיופים מאזור תיגראי

- בעקבות מלחמת האזרחים הנמשכת באתיופיה מאז חודש נובמבר 2020, **המוקד וארגונים שותפים הובילו את ממשלת ישראל להעניק הגנה מפני גירוש לאזרחי אתיופיה יוצאי חבל התיגראי השוהים בישראל**, ובכך להגן עליהם מפני שליחתם חזרה לאזור בו מתחולל "המשבר ההומניטרי החמור ביותר בעולם כיום" לפי הגדרת האו"ם.

שירותי שיקום לניצולי מחנות העינויים בסיני

- לאחר שנים של פעילות ציבורית של המוקד וארגונים שותפים, **בנובמבר 2021 הממשלה אישרה את התקציב למימוש החלטתה מ-2018 לספק שירותי שיקום לשורדי מחנות העינויים בסיני**, ובכך לתקן **עוול בן עשור**. המוקד ימשיך להילחם לצד שותפיו כדי ששורדי מחנות העינויים יוכלו להנות בפועל מהשירותים הללו לפני סוף שנת 2022.

הגנה על זכויות מבקשי מקלט ושיפור מערכת המקלט

הישגים עיקריים לשנת 2021

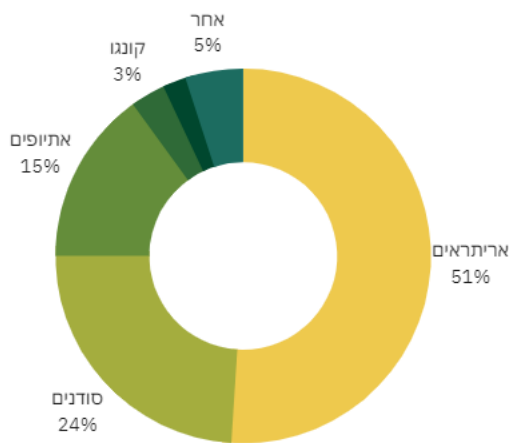
- סיוע ל-1,994 מבקשי מקלט ומהגרים
- סיוע ל-73 מבקשי מקלט במילוי בקשות מקלט
- סיוע ל-47 מבקשי מקלט בפתיחה מחדש של תיקי המקלט שלהם (רובם יוצאי אתיופיה מאזור תיגראי)
- הכנת 112 מבקשי מקלט לראיונות מקלט
- השגת הגנה זמנית מפני גירוש לאתיופים מאזור תיגראי (יחד עם ארגונים שותפים)
- בעקבות ערר שהגשנו, המדינה הגישה כתב אישום כנגד סוהר שתקף מינית מבקשת מקלט
- העברנו סדנת מדיה ולובי ל-10 מנהיגים ואנשי מפתח מקהילת מבקשי המקלט
- פרסמנו הגדה לפסח המעוטרת באומנות שיצרו פליטים בישראל. ההגדה נמכרה בלמעלה מ-200 עותקים

מצב מבקשי המקלט בישראל כיום

למרות מאבק שנמשך קרוב לשני עשורים, המצב המשפטי של מבקשי המקלט בישראל נותר קשה, לאור הליקויים הרבים במערכת המקלט. שראל טרם חוקקה חוק הנוגע לפליטים; שיעור ההכרה בפליטים נמוך מ-1% ומבקשי מקלט רבים איבדו תקווה ומחפשים הגנה במדינות אחרות. קהילת הפליטים בישראל כיום מונה פחות מ-30,000 איש - פחות ממחצית ממספרם בתחילת העשור הראשון של שנות האלפיים - אך אלו שנותרו בישראל זקוקים להגנה וליציבות יותר מתמיד.

למרות שהתמונה עשויה להיראות עגומה, בשנים האחרונות התרחשה התקדמות ניכרת. בניגוד למדיניות הנוקשה שהיינו עדים לה במרבית העשור החולף, כיום מוחזקים מעט מאוד מבקשי מקלט במעצר, והממשלה אינה אוחזת בכל תוכנית לגירוש מבקשי מקלט; "חוק הפיקדון" (שהחרים חלק מהותי ממשכורתם של מבקשי המקלט) בוטל על ידי בית המשפט העליון ב-2020; וקרוב ל-2,500 מבקשי מקלט מדרפור, הרי הנובה והנילוס הכחול זכו במעמד זמני כתוצאה מהחלטת בית המשפט העליון מתחילת השנה. הישגים אלו ואחרים מראים כי גם אם הדרך שלפנינו ארוכה ומאתגרת, אל לנו לוותר, ויש להמשיך ולעמוד על כך שישראל תכבד את אמנת הפליטים ותספק הגנה למי שנמלטו על נפשם.

המוקד מסייע לפליטים ולמבקשי מקלט באמצעות שילוב של שלושה אופני עבודה: סיוע משפטי ופארא-משפטי פרטני למבקשי מקלט, פעילות משפטית עקרונית, ופעילות ציבורית ותקשורתית לשינוי תפיסות בציבור הישראלי ובקרוב מקבלי ההחלטות לגבי פליטים ומבקשי מקלט.

לקוחות המוקד: חלוקה לפי מדינות מוצא

בשנת 2021 המוקד ייצג 1,994 לקוחות. מרבית הלקוחות שלנו הם אריתראים, סודנים ואתיופים. מהנתונים ניתן לראות תמונת הצלחה יוצאת דופן, לפיה הצלחנו לסייע ל-79% מלקוחותינו (ב-33% מהמקרים הבקשות שהגשנו בשם הלקוחות נענו לגופן; ב-22% מהמקרים סייענו לפונים להגיש בקשה למקלט ואנו מחכים להחלטה; ב-14% הפנינו את הלקוחות לארגונים לא ממשלתיים או לעורכי דין אחרים; וב-10% סיפקנו ייעוץ מקצועי ללקוחותינו באשר לאפשרויות העומדות בפניהם). רק ב-8% מהמקרים לא הצלחנו לסייע ללקוחותינו. (בשאר המקרים התיק הפך להיות לא רלוונטי, איבדנו קשר עם הלקוח או שהיו נסיבות אחרות).

הישגים משפטיים:

המחלקה המשפטית של המוקד מייצגת בתיקים פרטניים של מבקשי מקלט שנמצאים בהליכים משפטיים, לצד קידום הליכים עקרוניים בנושאים המשפיעים על קבוצות שונות בקהילת מבקשי המקלט. בשנת 2021 יזמנו 78 התערבויות משפטיות - 51% מתוכן בתיקים פרטניים (חמישית מתוכם של כלאים), ו-49% מתוכן בתיקים עקרוניים המשפיעים על כלל אוכלוסיית הפליטים והמהגרים.

מתן הגנה למבקשי מקלט מחבל התיגראי באתיופיה הנמצא תחת מלחמה:

מאז נובמבר 2020, המוקד עוקב מקרוב אחר המתרחש בחבל התיגראי שבאתיופיה. בעקבות פניה שהגיש המוקד, יחד עם היא"ס והקליניקה לזכויות פליטים של אוניברסיטת תל אביב, ממשלת ישראל הסכימה בנובמבר 2021 לספק הגנה מגירוש למבקשי מקלט יוצאי חבל התיגראי השוהים בישראל. עד כה המוקד סייע לכ-80 יוצאי חבל התיגראי.

הסלמת האלימות בתיגראי

טסגאי (שם בדוי) הוא אזרח אתיופיה מחבל התיגראי. בעקבות פעילותו הפוליטית וניסיונו להוביל לשינוי בארצו, הוא נחקר ונכלא. כיוון שראה שהשלטונות רודפים אותו והבין שהוא עלול להיכלא שוב בגין דעותיו הפוליטיות, הוא נאלץ להימלט מאתיופיה עד שהמצב יהיה בטוח יותר עבורו. טסגאי חשש באופן ממשי לחייו לאחר שהמטרה באתיופיה חיפשה אחריו וחקרה את משפחתו, ולכן הגיע לישראל עם אשרת תייר זמנית והגיש בקשה למקלט מדיני בישראל.

"אני מאמין באתיופיה", הוא סיפר בריאיון המקלט, "אבל מי יקבל אותי ואת משפחתי בעיר שלנו? אנשי אמהרה מגרשים את אורומו, אורומו מגרשים את אנשי תיגראי. איפה אנחנו יכולים לחיות אם יש אפליה כזו?" למרות הנסיבות המוצדקות, בקשת המקלט שלו נדחתה.

לאחר פרץ מלחמת האזרחים בחבל התיגראי באתיופיה בנובמבר 2020, טסגאי הגיע אלינו מעורער, מבוהל ומודאג לחיי משפחתו באתיופיה. הוא ביקש שנסייע לו לפתוח את בקשת המקלט שלו לבדיקה חוזרת. בעקבות פנייתנו להעניק הגנה זמנית מפני גירוש לאתיופיה לאנשים ממוצא תיגרי, זכה טסגאי לאשרה זמנית וכעת הוא

[מוגן. לסיפורו המלא של טסגאי – לחצו כאן](#)

נאבקים למען הגנה על מבקשי מקלט מאריתריאה:

מאז יוני 2019 הכריעה רשות האוכלוסין וההגירה ב-1,063 בקשות מקלט של אריתראים, אך העניקה מעמד פליט רק ב-16 תיקי מקלט מתוכם (0.01%). עשרות מאלו שבקשותיהם סורבו הגיעו למוקד, ואנו בחנו ביסודיות למעלה מ-40 דחיות. נכון לעכשיו, המוקד מייצג שלושה מבקשי מקלט אריתראים בעררים כנגד הדחיה הבלתי-מוצדקת של בקשותיהם. השאלה המשפטית העיקרית בתיקים אלו מתמקדת בפרשנות אמנת הפליטים ביחס לאריתראים, ובאופן ספציפי, האם חשש מענישה עקב עריקה מצבא אריתריאה מהווה חשש לרדיפה פוליטית על פי האמנה. התיקים עדיין מתנהלים, והתקדימים שייקבעו בהם ישפיעו על אלפי אריתראים בעלי טענות מקלט דומות.

הגנה על אריקה לאחר שעברה תקיפה מינית על ידי סוהר

תמכנו באריקה (שם בדוי), מבקשת מקלט שהותקפה מינית על ידי סוהר בזמן שהוחזקה בכלא גבעון. בעקבות התלונה שהגישה אריקה, התגלה בחקירה כי היא לא הייתה הקורבן היחיד למעשיו הפליליים של אותו סוהר. אולם למרות הראיות המשמעותיות הללו, התבשרנו במאי 2020 כי הפרקליטות החליטה שלא להגיש כתב אישום כנגד הסוהר. הגשנו ערר נגד ההחלטה לסגור את התיק, וביוני 2021 התבשרנו כי הערר התקבל והסוהר שתקף את

[אריקה הועמד לדין למידע נוסף אודות סיפורה של אריקה – לחצו כאן](#)

שינוי תפיסה בקרב ישראלים:

סדנת תקשורת ולובי ללמבקשי מקלט:

המוקד פיתח והעביר סדנא בת ארבעה מפגשים למנהיגים בקהילת מבקשי המקלט. הסדנא התקיימה במהלך החודשים אוגוסט עד נובמבר 2021 וכללה מפגשים עם עיתונאים, חברי כנסת לשעבר ובעלי תפקידים אחרים. בעזרת הסדנא סייענו למנהיגי הקהילה ולמנהיגים לעתיד לפתח את כישורי המדיה והלובי שלהם, שבעזרתם יוכלו לסנגר על ולייצג את הקהילה שלהם בצורה הטובה ביותר בפני הציבור הישראלי ובפני מקבלי ההחלטות. הסדנא זכתה לביקורות חיוביות מהמשתתפים. כך, למשל,

ארנשי, אחת המשתתפות, סיפרה לנו שהיא שמחה להשתתף בסדנא ושהיא מרגישה שזה "יוביל אותה לכיוון הנכון". קודי, משתתף אחר, אמר לנו שהוא מרגיש שקיבל כלים ומוטיבציה מחדשת לפעולה: בעבר הוא העביר הרצאות בנושא, אך הפסיק מכיוון שלא ראה שום שינוי, אבל עכשיו, הודות לסדנא שלנו, הוא התמלא מוטיבציה ומאמין ששינוי אכן אפשרי.

פרסום הגדה של פסח המשלבת יצירות אמנות של פליטים:

לקראת פסח אצרנו הגדה המשלבת יצירות אמנות של מבקשי מקלט מאפריקה עם מסרים על הקהילות שלהם, לצד הצבעה על קווי דמיון בין הפליטים של ימינו לבין יציאת בני ישראל ממצרים. למעלה מ-200 ישראלים קנו עותקים של ההגדה.

פיתוח מדריך לעיתונאים:

בשיתוף עם פורום ארגוני הפליטים, יצרנו מדריך לעיתונאים בנושא מעמדם המשפטי והחברתי של מבקשי המקלט בישראל - "על מה אנחנו מדברים כשאנחנו מדברים על מבקשי מקלט?". מטרתו של המדריך היא להבטיח דיווחים מדויקים יותר לצד מאבק בסטריאוטיפים על מבקשי מקלט אשר מופיעים בתקשורת. המדריך קיבל חשיפה גדולה והופץ בהרחבה בקרב עיתונאים רלוונטיים ובכלי התקשורת השונים בישראל.

על מה אנחנו מדברים כשאנחנו מדברים על מבקשי מקלט?

מסמך זה נכתב עבור עיתונאים ואנשי תקשורת המעוניינים להביא מידע מהימן על סוגיית מבקשי המקלט בישראל

מאבק בסחר בבני אדם והגנה על ניצולי סחר בבני אדם

הישגים עיקריים לשנת 2021

- הובלנו את הממשלה לפרסם נוהל ראשון מסוגו להכרה רשמית בניצולי סחר בבני אדם
- כל ניצולי סחר בבני אדם שייצגנו השנה זכו להכרה רשמית!
- 7 שורדים שזיהינו הוכרו כקורבנות סחר בבני אדם
- קיימנו 5 הרצאות בנושא זיהוי סחר בבני אדם לארגונים שותפים, בפני למעלה מ-100 משתתפים
- הפקנו תערוכת אמנות של דיוקנאות של קורבנות סחר בבני אדם, שמשכה יותר מ-500 מבקרים
- פרסמנו דוח מחקר "20 שנים של מאבק בסחר בבני אדם".
- הובלנו להענקת מעמד זמני ל-27 קורבנות סחר אתיופיות שנחטפו כבנות נוער
- אושר תקציב ממשלתי לשירותי שיקום לניצולי עינויים בסיני (עם ארגונים שותפים)

נוהל חדש להגנה על קורבנות סחר בבני אדם:

בשנה שעברה חשפנו את הדרך שבה נערכו עד אז ראיונות להכרה של ניצולי סחר: קורבנות נלקחו לתחנת המשטרה, נחקרו בקשיחות, כאילו היו פושעים, ונתרו מזועזעים וכואבים לאחר הריאיון. השנה, בעקבות מהלכים משפטיים וציבוריים של המוקד, אנו שמחים לבשר שהמצב השתנה לחלוטין! השנה ליוונו 7 קורבנות סחר בבני אדם לראיונות הכרה, ובכל הראיונות המצב היה שונה לחלוטין: הראיונות נערכו במשרדינו או בסביבה מוכרת אחרת, הלקוחות היו מלווים באנשי הצוות שלנו (ובמקרים פגיעים במיוחד, גם ע לידי פסיכולוגאו עובד סוציאלי). השוטרת שניהלה את הריאיון הגיעה ללא מדי משטרה והראיונות היו קשובים ומגוננים ככל האפשר. כללים אלו אף עוגנו בנוהל חדש, שפורסם באוקטובר 2021 על ידי המשטרה, בעקבות תיק שניהל המוקד בבית המשפט העליון בשנת 2020.

100%

הכרה של קורבנות סחר
בבני אדם

המוקד זיהה והפנה 7 שורדי סחר למשטרה. כולם הוכרו רשמית כקורבנות סחר בבני אדם וקיבלו את שירותי השיקום הייעודיים להם הם זכאים.

בנוסף, כל לקוחותינו השנה הוכרו רשמית כניצולי סחר בבני אדם, הכרה המזכה אותם בגישה למקלט לקורבנות סחר, אשרת עבודה לשנה וטיפול רפואי פסיכולוגי ופיזי. שלוש מהנשים הוחזקו בישראל בתנאים דמויי עבדות על ידי בעליהן והופנו אלינו על ידי עובדות סוציאליות במקלטים לנשים מוכות. בנוסף, הופנו אלינו שתי נשים ממוצא אתיופי אשר הוחזקו בתנאים דמויי עבדות על ידי מעסיקהן בירדן וברשות הפלסטינית, עד שלבסוף הצליחו להימלט לישראל. שני הקורבנות האחרונים שהובלנו להכרה בהם היו ניצולי מחנות העינויים בסיני, גבר ואישה.

הכשרת עמותות וארגונים לזהות ולהכיר ניצולי סחר בבני אדם

בעקבות השינויים החיוביים בהליך ההכרה בסחר בבני אדם, המוקד החל השנה להדריך ולהכשיר עמותות וארגונים העוסקים בעבודה עם אוכלוסיות מוחלשות כיצד לסייע ללקוחותיהם שהם קורבנות של סחר בבני אדם. בשנת 2021 ערכנו ארבעה מפגשי הכשרה, עבור שישה ארגונים, בתקווה שבאמצעות הפצת הבשורה והקפדה על כך שכמה שיותר אנשים אשר נמצאים בשטח יוכלו לזהות ולסייע לניצולי סחר בבני אדם, כמה שיותר ניצולים יוכלו לזכות בעזרה ובשיקום שהם זקוקים להם.

שירותי שיקום לניצולי מחנות העינויים בסיני

בשנת 2021 היו בישראל כ-3,000 מבקשי מקלט אשר נפלו כקורבן לזוועות מחנות העינויים אשר פעלו בסיני בעשור הקודם. במשך שנים המוקד ושותפיו, רופאים לזכויות אדם וא.ס.פ. - ארגון סיוע לפליטים ומבקשי מקלט בישראל, נלחמים למען מתן שירותי שיקום לניצולי מחנות העינויים בסיני. בשנת 2021 ראינו סוף סוף את הצעד הראשון למתן השירותים הללו! בחודש נובמבר אישרה הממשלה את התקציב להחלטתה משנת 2018 לספק שירותים שיקומיים לניצולי מחנות העינויים בסיני, ובכך לתקן עוול בן עשור. אנו רואים חשיבות עליונה בלהמשיך ולהיאבק למען קורבנות מחנות העינויים בסיני, ויחד עם שותפינו, נמשיך להיאבק עד שהשירותים הללו יהיו זמינים לכל מי שזקוק להם.

מאבק למען 27 ניצולות סחר בבני אדם אשר נחטפו כנערות

בשנת 2010, נחטפה קבוצה של 27 נערות מתבררות מאתיופיה לסודן ולאחר מכן הועברה לחצי האי סיני. לאורך כל המסע הארוך הזה, הנערות עונו באלימות ואכזריות, עד אשר בשנת 2012 הצליחו לברוח לישראל. לאחר הגעתן לישראל, כולן הוכרו כקורבנות סחר בבני אדם. כיום, עשר שנים מאוחר יותר, הנשים עדיין אינן יכולות לחזור לאתיופיה בשל האפליה אותה יסבלו שם כקורבנות אונס ובשל ההשפעה ההרסנית שעלולה להיות לכך על תהליך שיקומן. לכן, מאז 2019, אנו מייצגים את קבוצת הנשים

דסטה גטנה טסגאי לצד דיוקנה

הללו בכדי להשיג להן מעמד קבע בישראל. בינואר 2021 השגנו עבורן מעמד זמני, והגשנו ערר במטרה לחייב את המדינה להעניק להן מעמד קבוע כפי שביקשנו. הדיון נקבע לדצמבר 2021, אולם טרם הדיון ביקש משרד הפנים לשקול שוב את עמדתו ולקבל החלטה חדשה בעניין. על מנת להגביר את המודעות הציבורית למקרה, קיימנו ביום הבינלאומי למיגור האלימות נגד נשים (25 בנובמבר) תערוכת אמנות שבה הוצגו דיוקנאות של נשים אלו. האמנית, נעמה סבתו, ליוותה את הנשים הללו בשנת 2018 כעובדת סוציאלית, ולאחרונה ציירה אותן. מעלה מ-500 איש הגיעו לבקר בתערוכה, שהוצגה בין התאריכים 25-29 בנובמבר בגלריה לאמנות 3 Fein בתל אביב.

נעמה סבתו (במרכז) לצד הנשים אותן ציירה

פרסום דוח מחקר: "עשרים שנות בסחר בבני אדם"

בשנת 2022 הממשלה צפויה להתחיל ליישם את התוכנית הלאומית למלחמה בסחר בבני אדם משנת 2019, לאחר שבשנת 2021, לראשונה מזה עשור, ישראל ירדה לדיורג השני של מדינות הנלחמות בסחר, על פי דו"ח הסחר בבני אדם של מחלקת המדינה האמריקאית. על מנת להשפיע על עיצוב סדרי העדיפויות של הממשלה ביישום התוכנית, פרסמו השנה דוח מחקרי מקיף המנתח את ניסיונו הרחב של המוקד בשני העשורים האחרונים בקידום המאבק בסחר בבני אדם. הדוח מתאר את המגמות והמסקנות העיקריות משני העשורים האחרונים, וזכה לתשומת לב תקשורתית משמעותית.

כך למשל, הדוח מותח ביקורת על כך שבעוד שמדינת ישראל כמעט ומיגרה את הסחר בנשים מברית המועצות לשעבר לתעשיית המין, היא טרם אימצה מדיניות ראויה באשר לעבירות הסחר שבוצעו במהגרי עבודה ולא נתנה כל מענה לדפוסי הסחר חדשים אשר התפתחו בעשור האחרון.

דיונים בכנסת בנושא המלחמה בסחר בבני אדם

בשנת 2021 המוקד השתתף בשישה דיונים בכנסת, כאשר שניים מהם התמקדו בסחר בבני אדם. בדצמבר, מנהלת המחלקה המשפטית של המוקד, עו"ד ענבל בראל, השתתפה בוועדה למעמד האישה של הכנסת והעלתה את נושא מעמדן של קבוצת ה-27 הנשים האתיופיות אותן אנו מייצגים, וכן העלתה את סוגיית חוסר ההגנה שמעניקה הוועדה ההומניטרית הבין-משרדית לנשים מהגרות הזקוקות לכך.

עו"ד ענבל בראל, מנהלת המחלקה המשפטית במוקד, בדיון בכנסת

הישגים עיקריים לשנת 2021

- בעקבות פנייתנו, בית הדין לביקורת משמורת קיים הדרכות לדיינים באשר להגנה על זכויות כלואים בעלי מוגבלות נפשית
- בעקבות פעילותנו, ועדת עובדים זרים של הכנסת קיימה שני ביקורים במתקני המעצר למהגרים
- פרסמנו דוח שנתי למעקב אחרי כליאת מהגרים ומבקשי מקלט בישראל

המוקד הוא העמותה היחידה הפועלת באופן שוטף במתקני הכליאה. גם בשנת 2021, המשיך המוקד לפעול להפחתת מספרים של מהגרים הכלואים לתקופות ממושכות ולשיפור תנאי הכליאה של מהגרים ומבקשי מקלט. בשנים האחרונות, ובמיוחד מאז תחילת מגיפת הקורונה, מספר הכלואים במעצר הגירתי פוחת. עם זאת, אנו ממשיכים לנטר ולפקח מקרוב אחר החלטות בית הדין לביקורת משמורת, כדי לוודא שאף עצור לא יישכח בכלא.

מניעת גירושו של כלוא בעל מוגבלות נפשית חזרה לסודן

במהלך המעבר הקבוע שלנו אחר הפרוטוקולים של בית הדין לביקורת משמורת, הבחנו באפריל 2021 בתיק של מבקש מקלט סודני אשר הסכים להיות מגורש חזרה לסודן, אך עדותו בפני בית הדין העלתה חששות משמעותיים לגבי מצבו הנפשי ויכולתו לסגור בעד עצמו. מיהרנו לבקר אותו במעצר, והפגישה רק איששה את החששות שלנו. אי לכך, דרשנו מהממשלה לא לגרש אותו לפני קבלת חוות דעת פסיכיאטרית אשר תוכל לאשר כי הוא מסוגל לקבל החלטה מושכלת באשר לחזרתו לסודן. הנציבות לשוויון זכויות של אנשים עם מוגבלות במשרד המשפטים תמכה בבקשתנו, והוא נשלח לעבור הערכה פסיכיאטרית, ממנה עלה כי אינו כשיר לקבל החלטה זו. בעקבות חוות הדעת הפסיכיאטרית, שוחרר האדם ממעצר.

הגנה על כלואים מתמודדי נפש

לאחר שהמוקד זיהה כמה מקרים של כלואים מתמודדי נפש, אשר לא אותרו על ידי הרשויות, פנינו באפריל 2021 לראשת בתי הדין למשמורת, וקראנו לבית הדין לקחת אחריות על זיהוי כלואים שעלולים לסבול ממוגבלות נפשית, ולמנות להם עורכי דין במימון המדינה בכדי שייצגו אותם. ראשת בית הדין קיבלה את בקשתנו, והורתה לקיים הדרכה לכל הדיינים על ידי הפסיכיאטר הראשי של שירות בתי הסוהר. היא הוסיפה והודתה לנו על שהפנינו את הנושא לתשומת ליבה.

מאז שנת 2015, המוקד מפרסם מדי שנה דוח הסוקר את המידע והעדויות העיקריות לגבי כליאת מהגרים בישראל. ביולי 2021 פרסמנו את דוח המעקב השנתי שלנו לשנת 2020. בדוח ציינו שבעוד שבשנת 2020 ירד מספר המהגרים הכלואים, בעיית הכלואים לתקופות ממושכות נשארה לא פתורה, כאשר למעלה מ-20 מהגרים הוחזקו במעצר למעלה משנה. בנוסף לכך העלנו בדוח נושאים נוספים כגון הפרת זכויותיהם של הכלואים במהלך מגיפת הקורונה; אי הכרה וטיפול בקורבנות סחר ובעצורים מתמודדי נפש; ונושאים הקשורים למעצר של נשים ומשפחות עם ילדים.

ביקורי ועדת הכנסת במתקני המעצר למהגרים

כתוצאה מעבודת הסברה של המוקד ערכה ועדת עובדים זרים של הכנסת השנה שני ביקורים במתקני המעצר למהגרים - באוקטובר במתקן הכליאה יהל"ם בנתב"ג; ובדצמבר במתקן המעצר גבעון ברמלה. בשני הביקורים הדריכו נציגי המוקד את חברי הכנסת בכל הקשור לנושא המעצרים, כאשר הדוחות שלנו שימשו כמקור מידע עיקרי. כמו כן צוות המוקד הציף סוגיות קשות בפני נציגי רשות האוכלוסין וההגירה שנכחו במקום. המוקד זכה לתשבוחות רבות מפי המנכ"ל החדש של רשות האוכלוסין וההגירה, תומר מוסקוביץ', במהלך הביקור במתקן יהל"ם. מוסקוביץ' שיבח את דוחות הניטור השנתיים של המוקד ואמר כי הוא בטוח שהדיווחים השנתיים של המוקד תרמו לכך שמדי שנה העצורים במתקנים עצורים לפרקי זמן קצרים יותר לפני גירושם.

ח"כ איבתיסאם מרעאנה, מלווה בסיגל רוזן וענבר בראל מצוות המוקד

עדכונים ארגוניים ודאגה לרווחת צוות המוקד

בספטמבר 2021 המוקד עבר למשרדו החדש ב"בית הקהילות", לצד ארגונים שותפים כמו אליפלט, המרכז לקידום פליטים אפריקאים, הועד נגד עינויים ומסיל"ה. המשרדים החדשים טובים בחובם פוטנציאל לשיתוף פעולה מוגבר עם עמיתינו לטובת הקהילות שאנו משרתים. **רווחת הצוות:** המוקד מחויב להגנה על רווחתם של הצוות והלקוחות שלו. צוות המוקד משתתף באופן קבוע במפגשים קבוצתיים עם פסיכולוג, על מנת לאפשר תמיכה רגשית לאנשי הצוות ולהפחית מימדים של שחיקה. המוקד פועל על פי קוד אתי מפורט ובהתאם למדיניות נגד הטרדה מינית והוא מקבל הדרכות שוטפות על מנת להבטיח סביבה בטוחה לצוות וללקוחות כאחד.

מייסון, קוברום, אסמאית, סיגל ואלכסנדרה נפרדים ממשרדי המוקד הישנים